

ИНТЕЛЕКТУАЛНАТА СОБСТВЕНОСТ И РОЛЯТА ѝ ЗА РАЗВИТИЕТО НА БИЗНЕСА

Мирчо Мирчев, MSI – България

Закрила на интелектуалната собственост

В широк международен аспект интелектуалната собственост се разглежда като обхващаща индустриалната собственост, авторското право и сродните му права.

Индустриалната собственост отдавна е позната и се използва като основен механизъм за технологично и икономическо развитие. В повечето страни в света съществуват национални закони за закрила на нейните обекти – изобретения и полезни модели, търговски марки и марки за услуги, географски означения (наименования за произход и географски указания), промишлен дизайн, сортове растения и породи животни, както и топология на интегрални схеми.

Интелектуалната собственост, реализирана в контекста на пазарната икономика, е от жизнено значение за изграждането на съвременното общество и за създаването на нови, висококачествени стоки и услуги. Нейните крайни цели са да насърчава изследователската и развойната дейност, да подпомага разпространяването на идеите и да закриля съзидателните усилия.

Началото на правната закрила на обектите на индустриалната собственост в България се поставя през 1892 г., а през 1921 г. България ратифицира Парижката конвенция за закрила на индустриалната собственост и става член на Парижкия съюз. Съгласно Парижката конвенция за закрила на индустриалната собственост всяка страна членка е задължена да предоставя равностойна закрила на обектите на индустриалната собственост на своите граждани и на гражданите на другите страни членки. Този

принцип, изключващ дискриминация, е въплътен във всички български закони в областта на индустриалната собственост.

Като цяло интелектуалната собственост обхваща кръг от различни права, които постепенно се хармонизират с крайната цел – да бъде осигурено високо равнище на закрила и степен на сближаване, което да гарантира свободно движение на стоки и услуги.

Затова Европейската общност ориентира дейността си към съгласуване на законодателството в страните членки в областта на интелектуалната собственост за премахване на различията в регламентацията, които пречеха на свободното движение на стоки и услуги, и

акцентира върху упражняването на вече предоставени права, върху тяхната защита от посегателства. Подходящата и ефективна защита на интелектуалната собственост е необходимо средство за съзидателност, за развитие и приобщаване на страната ни към европейските структури.

Всички мерки, предприети от Европейската общност по отношение на интелектуалната собственост, са необходими за действието на единния Общ пазар, тъй като са насочени към създаване на хармонизирана правна среда в полза на всеки, който работи в промишлеността и търговията.

Европейската комисия насочи вниманието и към иновациите в Европа, към стимулиране на страните за премахване на пречките пред пълното използване на научния потенциал. Тенденцията към глобализация и нов вид икономика показва, че предприятията или трябва да се научат на иновативност, или ще бъдат смазани от конкуренцията. Това е предизвикателство за предприятия и предприемачи и сигнал към властите, че трябва да стимулират иновативните фирми и фирмите с иновативен потенциал чрез създаване на подходяща среда. Един от приоритетите трябва да бъде запознаване с естеството на индустриалната собственост на съществуващите и потенциалните собственици и потребители на индустриална собственост, както и успешното използване на нейните основни елементи в търговията и промишлеността, така че да служи по-добре на националните интереси и целите на развитието.

Национално законодателство в областта на индустриалната собственост

- Закон за патентите (ЗП) – от 1993 г., изменен и допълнен през 2002 г.;
- Закон за закрила на новите сортове растения и породи животни (ЗЗНСРПЖ) – от 1997 г.;
- Закон за марките и географските означения (ЗМГО) – от 1999 г.;
- Закон за промишления дизайн (ЗПД) – от 1999 г.;
- Закон за топология на интегралните схеми (ЗТИС) – от 1999 г.

С приемането на националните закони в областта на индустриалната собственост бяха изпълнени ангажиментите, поети от страната ни по Споразумението за асоцииране между Европейските общности и техните страни членки, от една страна, и Р България, от друга, и мерките, включени в Бялата книга, за подготовката на асоциираните страни от Централна и Източна Европа. Тези закони създават предпоставки за стимулиране на иновационната дейност, осигуряват свободно движение на стоки и съдействат за развитието на пазарните отношения и лоялната конкуренция.

Посочените закони предвиждат предоставяне на изключително право на притежателите след регистрация и издаване на защитен документ за съответните обекти от Патентното ведомство. Изключителното право дава монопол на притежателя да използва защитения обект, да се разпорежда с него и да забрани използването му от трети лица. Законите осигуряват ефективна защита на

предоставените права. В основните си принципи и аспекти те до голяма степен са хармонизирани с нормите на европейското право в тази област и са приведени в съответствие със Споразумението за свързаните с търговията аспекти на правата върху интелектуалната собственост - TRIPs (Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights).

На базата на тези закони в областта на индустриалната собственост са създадени и подзаконови нормативни актове.

Други актове от по-общ характер, имащи отношение и към индустриалната собственост, са

Наказателният кодекс и

Законът за защита на конкуренцията.

Основни моменти в законите за закрила на индустриалната собственост

Закон за патентите

Хармонизацията на българския патентен закон с основните принципи на европейското право е една от причините за повишената заявителска активност на чуждестранните лица.

Законът определя като патентоспособни широк кръг обекти – патенти се издават за нови, притежаващи изобретателска стъпка и промишлено приложими изобретения във всички области на техниката. Патенти се издават за методи и продукти, включително и за вещества, получени по химически или нехимически методи, които

се използват във фармацията и селското стопанство. Срокът на действие на предоставената с патент защита е 20 години от датата на подаване на заявката.

Патенти се издават и за полезни модели, които са нови и промишлено приложими, като срокът на действие е 10 години от датата на подаване на заявката.

От патентна закрила са изключени сортовете растения и породи животни, както и основните методи за тяхното получаване. Изключени от закрила са и методите за лечение на хора или животни, както и методите за диагностика, приложени пряко върху тях. Най-общо не се считат за изобретения компютърните програми, методите за делова дейност (бизнес методите), математическите методи, предоставянето на информация и резултатите от художествено творчество.

Разкриването на изобретението не влияе на новостта, когато е направено в шестмесечен срок преди датата на подаване на заявката и е следствие от излагане на официално призната изложба.

Със Закона се уреждат и процедурите по подаване на международни заявки по Договора за патентно коопериране – РСТ. Процедурите, установени в съответствие с РСТ, спестяват усилия, време и средства на заявителите, желаещи да получат закрила на дадено изобретение в няколко страни, като международната заявка е равностойна на заявка, подадена по национален ред във всички посочени в нея страни. Договорът за патентно коопериране и Европейската патентна конвенция са напълно съвместими, което позволява при комбинираното им използване заявителите да получат допълнителни предимства.

Р България се присъедини към Европейската патентна конвенция (ЕПК) от 01.07.2002 г. и стана равноправен член на Европейската патентна организация (ЕПО). Присъединяването към ЕПК наложи да се предвидят съответни национални разпоредби по нейното прилагане. Във връзка с това с последното изменение и допълнение на Закона за патентите от 2002 г. нормативно е уредено и подаването на заявки за европейски патент. Те могат да се подават в Патентното ведомство на Р България или в Европейското патентно ведомство (ЕПВ) в Мюнхен или в неговия клон в Хага на един от официалните езици на ЕПВ (английски, немски или френски) съгласно Европейската патентна конвенция. Регламентирани са условията, при които

заявките и европейският патент ще имат действие на територията на страната ни, както и за трансформация на заявка за европейски патент в национална патентна заявка. Предвидена е забрана за едновременна закрила на изобретение с национален и европейски патент, в който Р България е посочена страна. Решенията на ЕПВ за обявяване на недействителност на европейски патент имат действие и на територията на страната ни.

Европейската патентна конвенция е приета на 5 октомври 1973 г. и е в сила от 7 октомври 1977 г. В момента в нея членуват 27 страни: Австрия, Белгия, България, Великобритания, Германия, Гърция, Дания, Естония, Ирландия, Испания, Италия, Кипър, Лихтенщайн, Люксембург, Монако, Нидерландия, Португалия, Румъния, Словакия, Словения, Турция, Унгария, Финландия, Франция, Чехия, Швейцария и Швеция. Очаква се от 1 март 2004 г. към тях да се присъедини и Полша.

В Европейската патентна конвенция са регламентирани условията и процедурите за получаване на европейски патент. Издаване на европейски патент може да бъде поискано за една или повече от договарящите страни. Във всяка от договарящите страни, за които е издаден, европейският патент има същото действие и режим, както национален патент, издаден от тази договаряща страна. След издаването му европейският патент се преобразува в национални патенти за съответните страни и по-нататъшната му съдба се подчинява на съответното национално законодателство. Предимството на системата за издаване на европейски патент съгласно Европейската патентна конвенция се състои основно във възможността заявителите от цял свят да придобият закрила на изобретенията си на територията на една или повече страни членки чрез подаване на една патентна заявка, която се подлага на проучване и експертиза от един орган – Европейското патентно ведомство, при установени правила. Така се избягват необходимостта от подаване на множество национални заявки, за които се заплащат такси на всяко национално ведомство, както и дублирането на работата по проучването и експертизата на заявките. Това значително намалява разходите на заявителите. Системата гарантира сравнително опростена процедура, възможно най-високо качество на проучване и експертиза на патентните заявки и висока степен на сигурност на издадените патенти.

Закон за марките и географските означения

Законът отразява адекватно създадените пазарни отношения в икономиката и е хармонизиран с европейското право в областта на марките. В унисон със Споразумението TRIPs е определението, което законът дава за марка – знак, който е способен да отличава стоките и услугите на едно лице от стоките и услугите на други лица и може да бъде представен графично. Разширен е кръгът на обектите на закрила чрез въвеждане на колективна марка, сертификатна марка, географско указание и наименование за произход. С изискванията на Световната търговска организация (СТО) са съобразени и основанията за отказ. Характерът на стоките и услугите, за които марката ще се използва, не може да бъде пречка за нейната регистрация. Допуска се закрила и в случаите, когато марката в резултат на употреба е придобила отличителност.

В съответствие с разпоредбите на TRIPs са и въведените ограничения на правото върху марка, като те са съобразени със законовите права и интереси както на притежателя на марката, така и на трети лица.

Срокът на действие на регистрацията е 10 години от датата на подаване на заявката с възможност за неограничено подновяване за следващи периоди от по 10 години. Предвидено е задължение за използване на регистрирана марка. Според закона всяко заинтересувано лице може да поиска отмяна на регистрацията, ако марката не е била използвана в срок от пет години от датата на регистрацията или използването е било преустановено за непрекъснат период от пет години, освен ако съществува основателна причина за това. Използването на марката от друго лице със съгласието на притежателя ѝ се счита за използване от самия него.

Предвидена е възможност правото върху марка да се прехвърля или лицензира, като прехвърлянето е допустимо и независимо от факта на прехвърляне на търговското предприятие.

Закон за промишления дизайн

Промисленият дизайн е видимият външен вид на продукт или част от него, определен от особеностите на формата, линиите, рисунъка, орнаментите, цветовото съчетание или комбинация от тях. По смисъла на закона продукт е всяко изделие, получено по промишлен или занаятчийски начин, включително части, предназначени за сглобяване в съставно изделие, комплект или композиция от изделия, опаковка, графични символи и печатни шрифтове, с изключение на компютърни програми.

За да получи даден дизайн закрила, той трябва да е нов и оригинален, каквито са изискванията и в Споразумението TRIPs. Дизайнът се счита за оригинален, ако цялостното впечатление, което той създава у потребителя, се различава от цялостното впечатление, което създава дизайн, станал общодостъпен преди него. Изключенията от закрила също са съобразени с предвидените в споразумението. В закона обаче не е изрично интерпретирана установената от TRIPs възможност за получаване на по-бърза закрила по отношение на текстилните дизайни.

Регламентирани са изключителното право, което притежателят на регистриран дизайн има, и действията, които, извършени без негово съгласие, съставляват нарушение на това право. Законът предвижда и ограничения на правото върху дизайна. Правото на заявяване на дизайна принадлежи на автора или, ако дизайнът е служебен – на работодателя. Правото на регистрация принадлежи на първия заявител. Продължителността на закрилата според закона е 10 години от датата на подаване на заявката с възможност за подновяване за три последователни периода от по пет години всеки.

Закон за топологията на интегралните схеми

Законът е съобразен с Договора за интелектуална собственост във връзка с интегралните схеми с оглед изпълнение на изискванията на TRIPs. За първи път в страната се осигурява закрила на оригинална топология, която е създадена в резултат на интелектуалните усилия на нейния създател и не е известна на производителите на интегрални схеми. Възможността за закрила допринася за разгръщане и активизиране на научния потенциал и за стимулиране внедряването на нови високи технологии. Правната закрила на топологията по този закон не се простира върху технологиите за производство на интегралната схема, както и върху информацията, съхранена в нея. Правото на заявяване и регистрация принадлежи на лицето, създало топологията, или на работодателя, ако е създадена служебно.

Предвидено е, че всяко използване на топология в търговската дейност без съгласието на нейния притежател е нарушаване на изключителното право. Под използване в търговската дейност се разбира възпроизвеждане, продажба, замяна, даване под наем или в заем, внос, износ или друг начин на търговско разпространение, както и предложението за такова разпространение на топология или на изделие, в което тя е включена.

Регламентирани са действията, които не изискват разрешение от притежателя на правото. Предвидена е възможност за прехвърляне на правото върху топологията и лицензирането.

Закрилата действа от датата на първото търговско използване, където и да е по света, ако в двегодишен срок е подадена редовна заявка в Патентното ведомство. Ако топологията не е търговски използвана, закрилата действа от датата на подаване на заявка. Тя се прекратява 10 години след края на календарната година, в която е започнало действието ѝ.

Закон за закрила на новите сортове растения и породи животни

По този закон се закрилят постиженията на селекционерите, като изчерпателно са посочени критериите, на които трябва да отговаря сортът, за да получи закрила – новост, различимост, хомогенност и стабилност. Правната закрила се предоставя със сертификат, чийто срок е 30 години от датата на издаване на сертификата за сортове дървета и лози и 25 години – за всички останали сортове.

Правната закрила за породи животни също се предоставя със сертификат със срок на действие 30 години от датата на издаването му.

Органите, които участват по предоставяне на правната закрила на новите сортове растения и породи животни, са Патентното ведомство, където се подават заявките, Изпълнителната агенция по сортоизпитване, апробация и семеконтрол и Държавната комисия по породи животни при Министерството на земеделието и горите, където се извършва експертиза.

Разпоредбите на закона се прилагат и по отношение на чуждестранни лица от държави, участващи в международни договори в тази област, по които Р България е страна.

Прилагане на правата върху индустриалната собственост

Ефективното правоприлагане на мерките за защита на правата върху индустриалната собственост се гарантира от съществуващата законова база и функциониращите структури.

Основен правоприлагащ орган по отношение на предоставената закрила по Закона за патентите (ЗП), Закона за марките и географските означения (ЗМГО), Закона за промишления дизайн (ЗПД), Закона за топологията на интегралните схеми (ЗТИС) и Закона за закрила на новите сортове растения и породи животни (ЗЗНСРПЖ) е Патентното ведомство на Р България. Други държавни институции, ангажирани с функционирането и прилагането на правата в областта на индустриалната собственост, са:

- митници;
- икономическа полиция;
- Национална служба за борба с организираната престъпност (НСБОП);

- Комисия за защита на конкуренцията;
- съдебна система.

Компетентен за решаване на спорове, свързани с интелектуалната собственост, е Софийски градски съд (СГС).

Съществуващото законодателство в тази област предвижда санкции за лицата, нарушаващи правата върху индустриалната собственост. Наказателният кодекс (чл. 227) предвижда за тази цел лишаване от свобода до три години или глоба в размер до 5000 лв.

При неправомерно използване на чужда марка или географско означение спрямо нарушителя може да се приложи и специална административнонаказателна мярка, визирана в ЗМГО – лице, което предлага, пуска на пазара или съхранява с тези цели стоки, означени със знак, идентичен или сходен на регистрирана марка, без съгласието на нейния притежател, се наказва с глоба или имуществена санкция в размер от 500 до 5000 лв. и стоките се отнемат в полза на държавата – независимо чия собственост са, и се унищожават.

Аналогична разпоредба е предвидена и в ЗПД – лице, което произвежда, предлага, излага на пазара или съхранява с тези цели продукти, изработени чрез копиране или използване на дизайн, включен в обхвата на закрила, без съгласието на неговия притежател, се наказва с глоба или имуществена санкция от 500 до 5000 лв., а продуктите подлежат на унищожаване. Тук е предвидена и възможност за преработване на продукта, така че да не се нарушава правото на притежателя на регистрирания дизайн.

Нарушенията съгласно ЗМГО и ЗПД се установяват с акт, въз основа на който председателят на Патентното ведомство издава наказателно постановление.

В съответствие с изискванията на споразумението TRIPs в ЗМГО и ЗПД са обособени раздели, регламентиращи мерки за граничен контрол. Предвидена е възможност стоки, пренасяни през държавната граница на Р България, носещи регистрирана марка, без съгласието на притежателя или регистрирано географско означение, или негова имитация, без правно основание, както и стоки, изработени чрез копиране или използване на дизайн, включен в обхвата на закрила на регистриран дизайн, без съгласието на притежателя му, да се задържат от митническите органи въз основа на писмена молба на притежателя на правата върху съответния обект. Освен по молба

на притежателите е предвидена възможност митническите органи по своя инициатива да задържат стоки, за които имат основание да се съмняват, че нарушават чужди права.

На базата на тези два закона – ЗМГО и ЗПД, е издадена Наредбата за граничните мерки за защита на правата върху интелектуалната собственост. В нея подробно са регламентирани редът за подаване на молбата за задържане на стоки и процедурата, която трябва да се спазва от митническите органи.

Освен с описаните административни и наказателни начини за защита притежателите на права върху индустриална собственост разполагат и с гражданскоправни средства. И в петте закона (ЗП, ЗМГО, ЗПД, ЗТИС и ЗЗНСРПЖ) се съдържат процедури за упражняване на правата върху индустриалната собственост и се предвижда възможност за ефективни действия срещу всеки акт на нарушение на изключителните права. Законите включват правни норми, съгласно които всяко използване в търговската дейност на патентовано изобретение или на регистрирани марка, дизайн, топология и сорт без съгласието на притежателите им съставлява нарушение на изключителното им право. В тези случаи притежателите разполагат с възможността да предявят граждански иски срещу нарушителите, които могат да бъдат:

- иск за установяване факта на нарушението;
- иск за преустановяване на нарушението;
- иск за обезщетение за вреди.

Едновременно с посочените иски притежателите могат да поискат и преработване или унищожаване на предмета на нарушението и публикуване в два ежедневника за сметка на нарушителя.

Международни договори в областта на индустриалната собственост, по които Р България е страна

В областта на закрилата на правата върху индустриалната собственост Р България е договаряща страна по основните конвенции, спогодби и договори, администрирани от Световната организация за интелектуална собственост:

- Парижка конвенция за закрила на индустриалната собственост – от 1921 г.
- Мадридска спогодба за преследване на фалшивите или заблуждаващи указания за произход на стоките – от 1975 г.
- Лисабонска спогодба за закрила на наименованията за произход и тяхната международна регистрация – от 1975 г.
- Будапещенски договор за международно признаване на депозирането на микроорганизмите във връзка с процедурата за патентоване – от 1980 г.
- Договор за патентно коопериране (РСТ) – от 1984 г.
- Мадридска спогодба за международна регистрация на марките – от 1984 г.
- Хагска спогодба за международна регистрация на промишления дизайн – от 1996 г.
- Международна конвенция за закрила на новите сортове растения (UPOV) – от 1998 г.
- Ницска спогодба относно международната класификация на стоките и услугите за целите на регистрация на марки – от 2001 г.
- Виенска спогодба, учредяваща международната класификация на образните елементи на марките – от 2001 г.
- Локарнска спогодба, учредяваща международната класификация на промишлените дизайни – от 2001 г.
- Страсбургска спогодба относно международната патентна класификация – 2001 г.
- Протокол относно Мадридската спогодба за международна регистрация на марките – от 2001 г.

Освен това, както вече беше отбелязано, Р България е подписала споразумението TRIPs и се присъедини към Европейската патентна конвенция от 2002 г.

Индустриалната собственост за планиране и развитие на ефективен бизнес

-
-

Закрилата, предлагана от законите за индустриална собственост, създава сигурност и води до появата на повече иновации, до повече капиталовложения и усилия в изследователската и развойната дейност, които са основни фактори за технологично усъвършенстване и отгук за повишаване на качеството на индустриалното производство.

Важна предпоставка за присъединяване на Р България към ЕС е повишаването на конкурентоспособността на българската промишленост, което не би могло да стане без внедряване на научни постижения, нови технологии и иновации. България трябва да направи преход към икономика, основана на знанието, да направи икономиката си иновативна. За постигането на тази цел неизбежно ще трябва да се използва системата на индустриалната собственост с нейните функции и възможности за ефективно икономическо и технологично развитие. Именно в условията на икономика, във все по-голяма степен основаваща се на знанието, индустриалната собственост играе изключително важна роля при дейностите по реализация, ефективно планиране и вземане на решения от бизнеса. Използването ѝ от фирмите в широк аспект им позволява да получат по-големи печалби от своята творчески насочена иновационна дейност.

Възможността да бъдат комерсиализирани изобретенията, търговските марки и дизайните и да се използват за повишаване на конкурентоспособността и за стратегическо планиране, както и за предимство на дадено производство обуславя изключително важната роля на ефективното управление на интелектуалната собственост за развитието на бизнеса.

Патентната система като част от системата за индустриална собственост осигурява благоприятен климат за трансфер на технологии посредством сигурността, която гарантира на патентоприетелите и насърчава инвестирането на средства и усилия

в изследователската и развойната дейност. Умелото ѝ използване подпомага разнопосочно технологичното развитие на фирмите.

Патентната система стимулира създаването на нови технологии, като предоставя на изобретателя изключителното право да използва търговски патентованите изделия и да не позволи на никой друг да произвежда, използва и продава изобретението за определен период, като в замяна на това е задължен да го разкрие на обществото. Така фирмите, които създават новости, имат възможност да възстановят разходите, вложени в дадено изследване. Патентната система стимулира по-нататъшни изследвания, тъй като конкуриращите се фирми се стремят към нови, алтернативни на съществуващите вече решения. В това отношение патентът действа като средство за икономическа политика за стимулиране на поемането на риск при инвестирането на капитали в разработването на нови технологии. Възможността за задържане на конкуренцията за определен период насърчава предприемчивите фирми да поемат риска от влягане на ресурси за разработване на нови промишлени изделия.

В процеса на трансфер на технологии използването на патентната система осигурява връзка между притежателите и получателите на нови технологии. В патентните документи се съдържа информация за патентоприетателя, изобретателя, адреси, което позволява идентифицирането на притежателите на права върху дадена нова технология. Така използването на патентната система може да се оформи като политика, създаваща възможност чуждите опит и умения да могат да се привличат в местната икономика чрез предоставяне на изключителни права.

Успешното внедряване и развитие на базата на съвременните технологии изисква от предприятията подходяща стратегия за промишлено планиране и прогнозиране. В информационен аспект ролята на патентната система като инструмент за анализ при такова промишлено планиране и формиране на решения е голяма. Чрез патентната документация могат да се идентифицират алтернативни технологии и нови, по-усъвършенствани устройства за замяна на използваните в момента от фирмите и за постигане на по-голяма икономическа изгода. Чрез използването на патентната информация се улеснява определянето на тенденциите и се ускорява търсенето на ефективни и готови за техническа реализация решения на проблемите, свързани с развитието. Анализът на получената от патентните документи информация е ефективно средство за прогнозиране на развитието на дадена промишлена сфера, за

определяне на области с нарастващо пазарно търсене и за проверка на правилността на фирмената политика и решенията за капиталовложения.

За всички производители е ясно, че комбинацията от полезност и добър естетичен външен вид на техните продукти е това, което ги прави търсени на пазара. Именно поради това всяка просперираща фирма трябва да се възползва и от този обект на индустриална собственост – промишления дизайн. Дизайнът е този, който прави даден продукт естетически привлекателен за потребителя и купувача, като по този начин увеличава пазарната му стойност и подпомага търговската му реализация. Външният вид на продукта, изработен с подходящ промишлен дизайн, оказва влияние върху печалбата на фирмата и затова тя трябва да отчита и да използва ролята му на финансово значим механизъм при оформянето на цялостната си производствена и търговска политика. От тази гледна точка увеличаването на инвестициите от страна на производителите за разработване и закрила на подходящи промишлени дизайни ще бъде съставен елемент на една успешна фирмена политика. Естествено подходящо място в тази политика трябва да заема и търговската марка. Една от основните ѝ функции е да отличи стоките на едно лице от стоките на други лица и затова използването на подходяща марка е важен момент от търговската дейност на фирмата. Добре подбраната марка носи значителни икономически изгоди. Обикновено потребителите свързват определени стоки и услуги с дадена марка, като по този начин марката се превръща в своеобразен критерий за определено равнище на качеството. Освен рекламната функция, която изпълняват, марките допринасят и за подобряване на пазарните позиции, като по този начин улесняват и трансфера на технологии.

Ефективното използване на индустриалната собственост в цялостната дейност на предприятията – развойна, производствена, рекламна и търговска, трябва да се превърне в основен осъзнат елемент от усилията, насочени към конкурентоспособно икономическо развитие, който до голяма степен ще гарантира добри позиции в условията на пазарните сили, действащи в Европейския съюз.

*Разширеният вариант на материала
ще бъде публикуван в предстоящо издание,
посветено на иновациите.*